

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АВТОМОБІЛІВ

Ринок автомобілів є однією з ключових складових сучасної економіки [3], оскільки він забезпечує мобільність населення, розвиток транспортної інфраструктури та функціонування великої кількості суміжних галузей. Автомобільна промисловість тісно пов'язана з металургією, машинобудуванням, енергетикою, інформаційними технологіями та сферою послуг, що робить її важливим фактором економічного зростання держав.

У сучасних умовах ринок автомобілів перебуває на етапі глибоких трансформацій. Це зумовлено впливом глобалізаційних процесів, прискореним розвитком технологій, посиленням екологічних вимог, а також зміною поведінки споживачів. Зростаюча конкуренція між виробниками стимулює впровадження інновацій та підвищення якості продукції, що в свою чергу сприяє розвитку галузі в цілому.

1. Структура та особливості функціонування ринку автомобілів

Сучасний ринок автомобілів має складну структуру і включає декілька взаємопов'язаних сегментів. До основних із них належать ринок нових автомобілів, вторинний ринок, ринок електромобілів, а також сегмент комерційного транспорту [2].

Ринок нових автомобілів безпосередньо залежить від економічної ситуації в країні, рівня доходів населення, доступності кредитних ресурсів та державної політики. У періоди економічного зростання спостерігається підвищення попиту на нові автомобілі, тоді як у кризові періоди споживачі частіше обирають дешевші альтернативи.

Вторинний ринок автомобілів є більш стабільним і менш чутливим до економічних коливань. Він забезпечує доступ до транспортних засобів для ширшого кола споживачів, однак має певні ризики, пов'язані з технічним станом автомобілів та їх екологічними характеристиками.

2. Розвиток електромобілів як ключова тенденція

Однією з найбільш важливих тенденцій сучасного автомобільного ринку є розвиток електромобілів [1]. Це пов'язано із глобальними екологічними викликами, зокрема необхідністю зменшення викидів парникових газів та боротьби зі зміною клімату.

Багато країн світу активно впроваджують політику підтримки електротранспорту. До основних інструментів стимулювання належать:

- податкові пільги для покупців електромобілів;
- державні субсидії;

- розвиток мережі зарядних станцій;
- обмеження використання автомобілів із двигунами внутрішнього згоряння.

Разом із тим, розвиток електромобілів супроводжується рядом проблем. Серед них варто виділити високу вартість таких транспортних засобів, обмежений запас ходу та недостатній рівень розвитку інфраструктури. Однак із розвитком технологій ці проблеми поступово вирішуються, що сприяє зростанню популярності електротранспорту.

3. Цифровізація автомобільної галузі

Сучасний автомобіль поступово перетворюється на складний технологічний продукт. Виробники активно впроваджують цифрові рішення, які підвищують рівень безпеки, комфорту та ефективності використання транспортних засобів.

До основних напрямів цифровізації належать:

- системи допомоги водію (ADAS);
- автоматичне гальмування;
- системи контролю смуги руху;
- інтеграція автомобіля зі смартфоном;
- використання навігаційних і хмарних сервісів.

Окрему увагу слід приділити розвитку автономного транспорту. Хоча на сьогодні повністю автономні автомобілі ще не стали масовими, їх активне тестування свідчить про значний потенціал цього напрямку.

4. Зміна поведінки споживачів на ринку автомобілів

У сучасному суспільстві відбувається зміна ставлення до автомобіля як до власності. Все більше людей віддають перевагу користуванню автомобілем без його придбання.

Це сприяє розвитку таких форм мобільності:

- каршеринг;
- короткострокова та довгострокова оренда;
- підписка на автомобіль.

Особливо ця тенденція характерна для великих міст, де використання власного автомобіля пов'язане з високими витратами, проблемами паркування та заторами на дорогах.

5. Значення вторинного ринку автомобілів

Вторинний ринок відіграє важливу роль у забезпеченні доступності автомобілів. Він дозволяє значній частині населення придбати транспортний засіб за нижчою ціною.

Основними перевагами вторинного ринку є:

- доступність;
- широкий вибір;

– швидкість придбання.

Водночас цей ринок має і недоліки, серед яких:

- ризик прихованих технічних дефектів;
- високий рівень зношеності автомобілів;
- негативний вплив на довкілля.

6. Вплив глобальних економічних факторів

Ринок автомобілів є надзвичайно чутливим до змін економічної ситуації.

Основними факторами впливу є:

- рівень доходів населення;
- інфляція;
- валютні коливання;
- ціни на паливо та енергоносії.

Останніми роками значний вплив на автомобільну галузь мали глобальні кризи, зокрема пандемія COVID-19 та порушення логістичних ланцюгів. Дефіцит мікрочипів призвів до скорочення виробництва автомобілів та зростання їх вартості.

7. Особливості розвитку автомобільного ринку в Україні

Автомобільний ринок України має ряд специфічних особливостей. По-перше, він значною мірою залежить від імпорту. По-друге, характерною є висока частка вживаних автомобілів. По-третє, розвиток ринку залежить від валютного курсу та рівня доходів населення.

В умовах воєнного стану автомобільний ринок зазнав значних змін. Попри складну ситуацію, попит на транспорт зберігається, особливо у сферах логістики, волонтерської діяльності та оборони.

Разом з тим, в Україні спостерігається поступове зростання інтересу до електромобілів [1]. Це пов'язано з економією на паливі та наявністю певних пільг.

8. Екологічні аспекти розвитку автомобільного ринку

Сучасний автомобільний ринок орієнтується на принципи сталого розвитку. Виробники прагнуть зменшити негативний вплив на довкілля шляхом:

- скорочення викидів;
- використання екологічних матеріалів;
- впровадження альтернативних видів палива.

Це сприяє формуванню нової моделі транспортної системи, яка є більш безпечною для навколишнього середовища.

Отже, ринок автомобілів перебуває на етапі глибоких структурних змін. Основними тенденціями його розвитку є електрифікація транспорту, цифровізація, зміна моделей споживання та посилення екологічних вимог [1; 3].

У майбутньому автомобільний ринок буде розвиватися в напрямі інновацій, підвищення енергоефективності та адаптації до нових економічних і

соціальних умов. Це сприятиме формуванню сучасної транспортної системи, орієнтованої на потреби суспільства.

Список використаних джерел:

1. *International Energy Agency. Global EV Outlook 2023.* – Paris: IEA, 2023. URL: https://www.iea.org/reports/global-ev-outlook-2023?utm_source=
2. *European Automobile Manufacturers Association (ACEA). Vehicles in Use Europe 2022.* URL: <https://www.acea.auto/>
3. *World Bank. Global Economic Prospects.* – Washington, 2023. URL: <https://www.worldbank.org/en/publication/global-economic-prospects>
4. *Lishchynskyy, I., Krysovaty, A., Desyatnyuk, O., Bogacki, S., & Lyzun, M. (2025). Quantitative measurement of glocalization to assess endogenous and exogenous parameters of regional sustainability. Sustainability, 17(17), Article 7584. <https://doi.org/10.3390/su17177584>*